

**ОСОБЛИВОСТІ КОНСУЛЬТАТИВНО-ПРОСВІТНИЦЬКОЇ
РОБОТИ З БАТЬКАМИ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ
ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ**

Лещій Наталія, доктор педагогічних наук, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Краснова Ольга, магістрантка, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

У статті розкрито особливості консультативно-просвітницької роботи з батьками дітей із порушеннями психофізичного розвитку в умовах воєнного часу. Проаналізовано основні підходи співпраці.

Ключові слова: діти з порушеннями психофізичного розвитку, консультативно-просвітницька робота, корекційна допомога.

The article reveals the peculiarities of advisory and educational work with parents of children with psychophysical developmental disorders in wartime conditions. The main approaches of cooperation are analyzed.

Key words: diet with disorders of psychophysical development, advisory and educational work, correctional assistance.

Постановка проблеми та аналіз останніх джерел і публікацій. Учені М.Битянова, В. Бондар, В. Синьов, В. Кисличенко, С. Конопляста, В.Мухіна, Н.Рижова, М. Шеремет, Д. Шульженко та ін. розглядають психологічний супровід як системну інтегративну технологію соціально-психологічної допомоги родині й особистості і як один із видів соціального патронажу [1, 2, 4]. Тобто, на їх думку, психологічний супровід – цілісний і безперервний процес вивчення й аналізу, формування, розвитку та корекції всіх суб'єктів соціальної взаємодії, які потрапляють у поле діяльності психологічної служби або конкретного практичного психолога.

На сучасному етапі, зокрема в умовах воєнного стану спостерігається гостра потреба роботи психолога із сім'ю. Зростання інтересу до проблем сімейного виховання пов'язані з новими соціально-економічними умовами. А нові умови потребують нових підходів і методів роботи з батьками, які мають дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку. Деякі батьки намагаються вплинути на формування мовлення своєї дитини самостійно, але вони не мають можливості надати цю допомогу. Більшість батьків не розуміють дійсних причин виникнення мовленнєвих порушень. У таких випадках процес виховання і навчання ускладнюється. Батькам не вистачає психолого-педагогічної грамотності. Для того, щоб робота педагога з батьками здійснилась конструктивно, потрібно залучати батьків до активної участі в

корекційно-педагогічному процесі. У зв'язку з цим, актуальним залишається проблема організації ефективного супроводу сімей дітей із особливими освітніми потребами, що є *метою нашого дослідження*.

Виклад основного матеріалу. Термін «супровід» у практичній психології почав використовуватись майже із самого початку функціонування психологічної служби. Хоча термін «супровід» міцно увійшов у професійне життя практичних психологів і педагогів, сьогодні все ще немає єдності фахівців у визначенні цього поняття [2, 3, 4].

Термін «психолого-педагогічний супровід» у сучасній літературі трактується досить широко. Крім того, у науковій і методичній літературі немає однозначного підходу у визначенні мети і завдань супроводу, його змісту.

Таким чином, психолого-педагогічний супровід – це, по-перше, один із видів соціального та психолого-педагогічного патронажу як комплексної і цілісної системи соціальної підтримки й психологічної допомоги, здійснюваної в рамках діяльності соціально-психологічних служб; по-друге, інтегративна технологія, суть якої – створення умов для відновлення потенціалу розвитку та саморозвитку родини й особистості й у кінцевому результаті – ефективне виконання окремою людиною або родиною своїх основних функцій; по-третє, процес особливого роду буттєвих відносин між супровідним і тим, хто надає йому допомогу. Сутнісною характеристикою психологічного супроводу є створення умов для переходу особистості й родини до самопомоги.

У результаті дослідження ми виявили два типи негармонійного виховання в групах родин: гіперпротекція (20% родин, які виховують дітей з порушеннями психофізичного розвитку і 30% родин, які виховують нормотипових дітей) і гіпопротекція (60% родин, які виховують дітей з порушеннями психофізичного розвитку і 0% родин, які виховують нормотипових дітей). У ході роботи нами було встановлено ступінь задоволення духовних потреб дітей та виявлено два відхилення від норми: потакання (20% родин, що виховують дітей з порушеннями психофізичного розвитку і 10% родин, що виховують дітей без порушень розвитку) та ігнорування потреб дитини (60% родин першої групи та 0% родин другої групи). Також ми виявили нестійкість стилю виховання в родинах, які виховують дітей з порушеннями психофізичного розвитку (60% родин).

Аналізуючи результати проведеного дослідження, ми прийшли до висновку, що всі родини, які виховують дітей з порушеннями психофізичного розвитку мають певні однакові тенденції: дефіцит спілкування в родині, конфліктні відношення, проблеми сімейного виховання дитини, емоційну збідненість дорослих тощо. Ці психологічні проблеми, безперечно, мають тісний зв'язок з проблемами розвитку дітей.

Висновки. При визначенні змісту консультативно-просвітницької роботи потрібно враховувати інтереси і потреби батьків у психолого-педагогічних знаннях. Логопед, психолог, соціальний педагог повинні сформулювати добрі стосунки батьків з дітьми, допомогти створити комфортну для розвитку дитини сімейну атмосферу, розширити поінформованість батьків про потенційні

можливості дитини, її перспективи, сформувати високий рівень реабілітаційної культури у ставленні до власної дитини, навчити батьків приймам ігрової та навчальної діяльності з дітьми, підвищити рівень психічного здоров'я самих батьків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Діти з особливими потребами: поради батькам / За ред.: В.І. Бондаря, В.В. Засенка. К.: Науковий світ, 2004. 232 с.
2. Довідник учителя-логопеда / авт.-упоряд. Лупінович С.М. Тернопіль: Мандрівець, 2008. 112 с.
3. Кисличенко В.А. Логопедичне консультування як складова логопедичного супроводу сім'ї. *Збірник наукових праць*. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. №18. С.82-85
4. Кисличенко В.А. Логопедичний супровід сім'ї, в якій виховується дитина з порушеннями мовлення. Автореферат дис. на здобуття наук. ст. канд. пед. наук. К. 2011. 20 с.

УДК: 376.056

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ

Лещій Наталія, доктор педагогічних наук, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Павленко Ольга, магістрантка, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

У статті розкрито особливості формування мотиваційної готовності дошкільників з порушеннями психофізичного розвитку в умовах воєнного стану.

Ключові слова: мотиваційна готовність, діти дошкільного віку, порушення психофізичного розвитку.

The article reveals the peculiarities of the formation of motivational readiness of preschoolers with disorders of psychophysical development in the conditions of martial law.

Key words: motivational readiness, children of preschool age, disorders of psychophysical development.

Постановка проблеми та аналіз останніх джерел і публікацій. Проблема мотиваційної готовності дитини до навчання в школі посідала центральне місце в роботах багатьох науковців, зокрема М.Безруких, Л. Божович, Т. Дуткевич, Д. Ельконіна, О. Запорожця, Г.Костюка,